

Remissvar gällande reformering av vallagstiftningen och lagstiftning om rådgivande kommunala folkomröstningar

Kontaktperson: Casper Wrede
Dnr ÅLR 2016/404

Rädda Barnen på Åland är en barnrättsorganisation som arbetar för att förbättra levnadsvillkoren för barn!. Vår verksamhet utgår ifrån FN:s konvention om barnets rättigheter², eller Barnkonventionen som den också kallas och som den kommer att benämnas fortsättningsvis i detta remissvar. Rädda Barnen på Åland är politiskt och religiöst obunden.

Rädda Barnen på Åland har särskilt ombetts avge remissvar på den del av arbetsgruppens förslag som gäller en sänkning av rösträttsåldern: ”Ett lagförslag ges till lagtinget med innebörden att åldern för rösträtt sänks till 16 år i kommunalval och i rådgivande kommunala folkomröstningar.”

Remissvaret har tagits fram av personal och styrelse och slutligen fastställts av styrelsen för Rädda Barnen på Åland rf.

Mariehamn 29 april 2016

Lotta Angergård
Vikarierande verksamhetsledare
Rädda Barnen på Åland rf.

¹ Definitionen av barn enligt Barnkonventionen är alla under 18 år.

² Den 25 mars 1991 antog det åländska parlamentet den finländska anslutningen till FN:s konvention om barnets rättigheter.

SAMMANFATTNING

- Rädda Barnen ställer sig bakom en sänkning av rösträttsåldern till 16 år under förutsättning att tillräckliga resurser avsätts för att möjliggöra ett aktivt demokratiarbete. Detta arbete ska inledas redan i tidig ålder.
 - Rädda Barnen saknar en politisk beställning och ställningstagande gällande syftet med att sänka rösträttsåldern. För att få önskat resultat behövs en tydlig motivering kring varför just en sänkning av rösträttsåldern anses prioriterad. Vår utgångspunkt är att det finns en önskan om att öka barns delaktighet och inflytande i samhället. Detta sker dock inte per automatik genom en sänkning av rösträttsåldern. Inflytande och makt är mer komplicerade processer.
 - Rädda Barnen välkomnar att en barnkonsekvensanalys *ska* göras i beredningen till lagtinget.
-

BARNKONVENTIONEN – förpliktigar sedan 1991*

Remissvarets tyngdpunkt ligger på vikten av delaktighet och demokratiarbete. Vi noterar att arbetsgruppen konstaterat att det inte finns några direkt juridiska hinder som förkastar möjliggörandet av 16 års rösträttsålder (dock behöver ärendet prövas hos Ålandsdelegationen och Högsta domstolen). I relation till Barnkonventionen finns inte heller där ett hinder, utan tvärt om, åläggs de stater (och självstyrande områden) som ratificerat Barnkonventionen att skapa förutsättningar för barns delaktighet i samhället. Konventionen säkerställer kort att barn ska omfattas av samhällets skydd och resurser samt att barn ska göras delaktiga (protection, provision and participation).

I den nu pågående processen för att ställa om Åland till ett hållbart samhälle till 2051 är *inflytande* en av hållbarhetsprinciperna för social hållbarhet. För att skapa ett hållbart samhälle behöver vi eliminera de strukturella hindern som står i vägen för att ge människor inflytande.

DEMOKRATIARBETE FÖR DAGENS BARN – inte morgondagens vuxna

Rädda Barnen välkomnar den demokratidiskussion kring barns möjlighet till delaktighet, deltagande, makt och inflytande i samhällsbyggandet som arbetsgruppens förslag kring 16 års rösträttsålder har initierat. Rädda Barnen ser att demokratiarbete består av olika delar som tillsammans skapar en helhet där deltagande i (kommunala)val och (kommunala)folkomröstningar endast är en del.

Demokratiarbetet med barn är ett arbete med ett egenvärde. Dagens barn omnämns många gånger som framtiden, medan vi ser behovet av att påminna om att barndomen i sig har ett egenvärde. Barns delaktighet och engagemang är viktigt i dag, här och nu. I arbetet med att skapa reellt inflytande och delaktighet är det av stor vikt att barn får kunskap och praktisk erfarenheter av demokrati, delaktighet och inflytande i sin vardag redan från tidig ålder. Enligt Barnkonventionen har barn rätt att bli hörda, att vara delaktiga och att ha inflytande i alla frågor som rör barnet. Att skapa reella möjligheter innebär att barn erbjuds medverkan till delaktighet och inflytande i beslutsprocesser som påverkar det egna livet och samhället.

Det är väsentligt att barn får information på ett, för barnet, begripligt språk om aktuella frågor och om beslutsprocesser, samt konkret stöd som säkrar barnets möjligheter till inflytande. Detta gäller så väl det enskilda barnet som barn i grupp. I arbetet med att förbereda 16 åringar (och 18 åringar) för att delta i allmänna val krävs att demokratiarbetet sker på alla nivåer, d v s en spännvidd mellan ett fördjupat demokratiarbete till opartisk information om valsystem, partier och kandidater.

RESURSER – politiska, ekonomiska och kunskapsmässiga

Rädda Barnen noterar att arbetsgruppen lyfter fram behov av planerings- och stödresurs i sin behovsanalys för år 2017. Vi välkomnar detta, men ser att behovet inte endast gäller för år 2017. Rädda Barnen ser, liksom arbetsgruppen, behovet av resurser till fortbildning för att möjliggöra ökad kunskap kring barns inflytande och metoder för att säkerställa delaktighet. Detta då det redan i dag finns tydliga skrivningar gällande barns delaktighet och demokratifostran i såväl lagstiftning som läroplaner på både grundskola och gymnasialstadiet. Det behövs således resurser för att förverkliga de politiska beslut som redan i dag finns gällande delaktighet och inflytande i skolans demokratiuppdrag och samhället i stort.

Rädda Barnen ser att förslaget om 16 års rösträttsålder öppnar upp för en unik möjlighet till ett långsiktigt och strukturerat arbete med demokratifostran och delaktighet i landskapet. Rädda Barnen ser landskapsregeringen som samordnare för detta arbete samtidigt som respektive kommun behöver ta ett särskilt ansvar.

Rädda Barnen välkomnar arbetsgruppens förslag kring ekonomiskt stöd till det viktiga förberedelsearbetet. Här är ett tvärsektorielt arbete en framgångsfaktor, vilket försöken i Norge påvisat. I Norge har Barnombudet och Landsrådet för Norges ungdomsorganisationer (LNU) haft en betydande roll i det direkta informations- och demokratiarbetet inför valet. Här ser vi en utmaning för Åland som inte har samma resursstarka ombudsman eller paraplyorganisation för ungdomsorganisationer. Tredje sektorn är med sin bredd en tillgång i det praktiska demokratiarbetet. Detta samtidigt som det även här behövs resurser för att öka kunskapen gällande metoder för att inkludera barn i arbetet.